

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Prioritná os:	3. Podpora vzdelávania osôb s osobitými vzdelávacími potrebami
Opatrenie:	3.1: Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít
Prijímateľ:	Metodicko-pedagogické centrum
Názov projektu:	Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít
Kód ITMS projektu:	26130130051
Aktivita:	1.1 Vzdelávanie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov

Program kontinuálneho vzdelávania

Pedagogický asistent v inkluzívnej škole a jeho práca so žiakmi z marginalizovaných rómskych komunít

Ing. Henrieta Crkoňová
Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava

Pedagogický asistent v inkluzívnej škole a jeho práca so žiakmi z marginalizovaných rómskych komunít

Zdôvodnenie vzdelávacieho programu:

Predkladaný vzdelávací program je určený pedagogickým asistentom, pracujúcim so žiakmi z marginalizovaných rómskych komunít (ďalej len MRK). Obsah programu kontinuálneho vzdelávania má rešpektovať potreby pedagogických asistentov a odrážať výsledky výskumov realizovaných v praxi. Tvorcovia programu preto vychádzali zo záverov a odporúčaní Analýzy vzdelávacích potrieb pedagogických zamestnancov základných škôl¹, vypracovanej 15 expertmi v rámci projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Výskumnými nástrojmi analýzy boli on-line dotazník, pozorovanie a fokusové mini-diskusie. Program zahŕňa aj odporúčania a komentáre oponentov a účastníkov verejnej diskusie konanej v januári 2012. Zo záverov Analýzy vzdelávacích potrieb pedagogických zamestnancov vyplynulo, že pedagogickí asistenti:

- spravidla nevyužívajú pomôcky a ani učebné zdroje pre žiakov z MRK a ani nemajú takmer žiadne skúsenosti s ich využívaním (majú k dispozícii len obmedzené množstvo pomôcok, ktoré používajú pre všetkých žiakov),
- majú záujem poznať špecifiká rómskej kultúry, hlavne jej pozitívne prvky, ktoré môžu byť použité pri tvorbe učebných zdrojov a pomôcok,
- ako ideálnu spoluprácu školy s rodičmi si predstavujú formu aktívnej účasti rodičov a ich angažovania sa na aktivitách v prospech školy,
- majú záujem poznať špecifiká prístupu rodičov žiakov z MRK k škole s cieľom získať ich pre spoluprácu a tým napomôcť zefektívneniu vyučovacieho procesu,
- preferujú kombinovanú formu kontinuálneho vzdelávania, prednášky a on-line workshopy.

Obsahom programu sú inovácie v poznatkoch potrebných na výkon činností v kariérových pozíciách podľa § 40 zákona č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch v znení zákona č. 390/2011 Z. z., ktoré sme v súlade s výstupmi analýzy vzdelávacích potrieb zapracovali do oblastí:

1. Profesia a profesijný rozvoj pedagogického asistenta v inkluzívnej škole
2. Spolupráca s rodinou a partnermi školy
3. Stratégie pedagogickej asistencie v inkluzívnej škole
4. Učebné prostredie a trendy v oblasti využívania učebných zdrojov a pomôcok ako prostriedkov na podporu etnickej identity žiakov z MRK

¹ <http://web.eduk.sk/stahovanie/analyza.pdf>

Absolvovaním vzdelávacieho programu získajú pedagogickí asistenti profesijné kompetencie potrebné na inkluzívne vzdelávanie žiakov z marginalizovaných rómskych komunit na základných školách. Obsahová ponuka a realizácia tohto kontinuálneho vzdelávania je v súlade s Národným plánom výchovy k ľudským právam na roky 2005 – 2014, Národnou stratégiou rodovej rovnosti na roky 2009 – 2013 a Stratégiou Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020.

Druh vzdelávacieho programu: inovačné vzdelávanie

Forma kontinuálneho vzdelávania: kombinovaná (prezenčne 80 hodín, dištančne 30 hodín)

Ciele vzdelávacieho programu:

Hlavný cieľ:

Zdokonaľiť a inovovať profesijné kompetencie pedagogických asistentov pracujúcich so žiakmi z MRK, potrebné na štandardný výkon pedagogickej činnosti a pripraviť ich na aktívne a tvorivé využívanie získaných poznatkov a zručností v procese zavádzania inklúzie do vzdelávania na základných školách.

Špecifické ciele modulov:

Modul 1 Profesia a profesijný rozvoj pedagogického asistenta v inkluzívnej škole

- chápať existenciu multikulturality v inkluzívnej škole,
- oboznámiť sa s kultúrou a históriou Rómov,
- poznať trendy vývoja spoločnosti v oblasti edukácie žiakov z MRK,
- oboznámiť sa s dobrými príkladmi inkluzívneho vyučovania realizovaného doma a v zahraničí,
- vystupovať ako reprezentant profesie, naučiť sa kriticky myslieť,
- rozšíriť a zdokonaľiť poznatky o profesii pedagogického asistenta pracujúceho so žiakmi z MRK v inkluzívnej škole.

Modul 2 Spolupráca s rodinou a partnermi školy

- získať a zdokonaľiť kompetencie potrebné na spoluprácu s rodinou žiaka z MRK,
- zdokonaľiť sa v efektívnej komunikácii so širšou komunitou školy a partnermi školy,
- získať kompetencie potrebné na spoluprácu s odborníkmi a partnermi pôsobiacimi v edukačnom procese žiakov z MRK,
- získať základy pedagogickej diagnostiky týkajúcej sa primárnej prevencie negatívnych spoločenských javov,
- prezentovať dobré príklady z vlastnej pedagogickej praxe.

Modul 3 Stratégie pedagogickej asistencie v inkluzívnej škole

- oboznámiť sa s interaktívnymi učebnými a vyučovacími stratégiami zameranými na komplexný rozvoj žiaka z MRK,
- získať poznatky o inovačných stratégiách v edukačnom procese (metódach, formách, prostriedkoch, didaktických zásadách atď.) na podporu etnickej identity žiakov z MRK,
- naučiť sa identifikovať symptómy, ovládať možnosti intervencie pri naučenej bezmocnosti,
- orientovať sa v učebných zdrojoch adekvátnych veku a schopnostiam žiakov z MRK v inkluzívnej škole.

Modul 4 Učebné prostredie a trendy v oblasti využívania učebných zdrojov a pomôcok ako prostriedkov na podporu etnickej identity žiakov z MRK

- rozvíjať kľúčové kompetencie žiakov z MRK a podporovať ich aktívne učenie sa využívaním kultúry Rómov a rómskeho jazyka v edukačnom procese,
- využívať učebné materiály a pomôcky, ktoré odrážajú kultúru a tradície žiakov z MRK,
- oboznámiť sa s existujúcimi učebnými zdrojmi a využívať tieto dostupné učebné zdroje ako nástroje na rozvoj aktívneho učenia sa žiakov z MRK,
- naučiť sa pracovať s interaktívnym systémom v edukačnom procese,
- využívať interaktívne učebné zdroje s interkultúrnym kontextom,
- využívať materiály a pomôcky z reálneho života žiakov z MRK,
- vytvárať príležitosti na rozvíjanie komunikačných kompetencií žiakov z MRK prostredníctvom učebných zdrojov a pomôcok.

Obsah vzdelávacieho programu

Modul 1 Profesia a profesijný rozvoj pedagogického asistenta v inkluzívnej škole

Téma	Forma	Časový rozsah
Multikultúrna klíma inkluzívnej školy. Multikultúrna výchova – rómska kultúra, história. Základy rómskeho jazyka.	prezenčná	2 h 2 h 2 h
Trendy vývoja spoločnosti v oblasti edukácie žiakov z MRK. Dobré príklady z praxe inkluzívneho vzdelávania.	prezenčná	3 h 3 h
Osobnosť a kompetencie pedagogického asistenta v inkluzívnej škole. Kritické myslenie. Podpora pozitívnych vzťahov medzi žiakmi z MRK, učiteľom a žiakmi navzájom.	prezenčná	2 h 3 h 3 h

Aplikácia špecifik rómskej kultúry a základov rómskeho jazyka pri tvorbe učebných zdrojov a pomôcok. „Tvorivá dielňa“ v prostredí Moodle.	dištančná	8 h
SPOLU		20/8D

Modul 2 Spolupráca s rodinou a partnermi školy

Téma	Forma	Časový rozsah
Metódy a formy spolupráce s užšou komunitou školy (rómska rodina). Vonkajšie a vnútorné faktory rodiny. Rodina z kultúrne odlišného prostredia. Rodina zo sociálne znevýhodneného prostredia, Rozvoj komunikačných zručností. Zapojenie užšej komunity do života školy (metódy, formy, plánovanie spolupráce). Podpora domácej prípravy žiakov.	prezenčná	2 h 2 h 2 h
Metódy a formy spolupráce so širšou komunitou školy (partneri školy). Škola - prirodzené komunitné centrum. Rozvoj komunikačných zručností, komunikácia so širšou komunitou školy. Dobrovoľníci v škole = prínos pre školu.	prezenčná	2 h 2 h 2 h 1 h
Identifikácia symptómov a prevencia negatívnych javov, problémových situácií a konfliktného správania žiakov z MRK. Zásady tvorby a dodržiavania pravidiel v triede a škole. Základy pedagogickej diagnostiky týkajúcej sa primárnej prevencie (príznaky existencie negatívnych javov v rodine, u žiaka. Príznaky porúch správania). Zásady a metódy primárnej prevencie (šikanovanie, týranie, používanie omamných a psychotropných látok). Odborné pracoviská zamerané na prevenciu. Kompetencie pedagogického asistenta v tejto oblasti.	prezenčná	1 h 2 h 2 h 2 h
Príklady dobrej praxe z vlastnej pedagogickej činnosti na základe získaných/osvojených kompetencií.	dištančná	8 h
SPOLU:		20/8D

Modul 3 Stratégie pedagogickej asistencie v inkluzívnej škole

Téma	Forma	Časový rozsah
Alternatívne vyučovacie stratégie zamerané na komplexný rozvoj žiakov z MRK. Typológia metód a foriem práce vo vyučovaní. Interaktívne učebné a vyučovacie stratégie zamerané na komplexný rozvoj žiaka z MRK. Inovačné stratégie v edukačnom procese.	prezenčná	2 h 2 h 2 h 2 h
Formy spolupráce s učiteľmi pri intervencii a pedagogickej diagnostike žiaka. Proces plánovania výchovno-vzdelávacej činnosti vychádzajúcej zo štýlov učenia a záujmov žiakov z MRK. Naučená bezmocnosť – identifikácia symptómov, možnosti nápravy.	prezenčná	1 h 3 h 3 h
Vekové a individuálne osobitosti žiakov z MRK pri práci s učebnými zdrojmi. Orientácia v učebných zdrojoch adekvátnych veku a schopnostiam žiakov z MRK v inkluzívnej škole a ich využívanie	prezenčná	2 h 3 h
Príklady dobrej praxe z vlastnej pedagogickej činnosti na základe získaných/osvojených kompetencií.	dištančná	7 h
SPOLU		20/7D

Modul 4 Učebné prostredie a trendy v oblasti využívania učebných zdrojov a pomôcok ako prostriedkov na podporu etnickej identity žiakov z MRK

Téma	Forma	Časový rozsah
Učebné zdroje ako nástroj rozvíjania kľúčových kompetencií aktívneho učenia sa žiakov z MRK. Využitie kultúry Rómov a rómskeho jazyka v učebnom prostredí inkluzívnej školy.	prezenčná	3 h 3 h
Práca s interaktívnym systémom a jeho využitie v edukačnom procese.	prezenčná	

Úvod do interaktívnej technológie		2 h
Učenie sprostredkované médiami		2 h
Metódy a formy využívania interaktívnych učebných pomôcok s interkultúrnym kontextom.		4 h
Rozvoj komunikačných kompetencií žiakov z MRK. Komunikácia. Typy komunikácie. Efektívna komunikácia a aktívne počúvanie v edukačnom procese. Nenásilné riešenie konfliktov v edukačnom procese verbálnou komunikáciou.	prezenčná	2 h 2 h 2 h
Test inkluzivity školy v prostredí Moodle. Príklady dobrej praxe z vlastnej pedagogickej činnosti na základe získaných/osvojených kompetencií.	dištančná	7 h
SPOLU:		20/7D

Profil absolventa: Pedagogický asistent, ktorý absolvuje inovačné vzdelávanie, získa profesijné kompetencie potrebné k realizácii inkluzívneho vzdelávania, pozná možnosti spolupráce školy s rodinou a partnermi školy, má osvojené efektívne stratégie pedagogickej asistencie, pozná učebné prostredie a trendy v oblasti využívania učebných zdrojov a pomôcok ako prostriedkov na podporu etnickej identity žiakov z marginalizovaných rómskych komunít na základných školách.

Rozsah vzdelávacieho programu:

110 hodín, prezenčne 80 hodín, dištančne 30 hodín

Trvanie vzdelávacieho programu:

najviac 12 mesiacov

Bližšie určená kategória, podkategória pedagogických zamestnancov, kariérový stupeň, kariérová pozícia:

kategória pedagogických zamestnancov:

- pedagogický asistent,

podkategória pedagogických zamestnancov:

- asistent učiteľa,
- asistent vychovávateľa.

kariérový stupeň: samostatný pedagogický zamestnanec

kariérová pozícia: -

vyučovací predmet: -

Podmienky pre zaradenie uchádzačov na kontinuálne vzdelávanie:

Na kontinuálne vzdelávanie podľa § 35 ods. 4 písm. b) až e) zákona č. 317/2009 Z. z. v znení zákona č. 390/2011 Z. z.) možno prijať pedagogického zamestnanca až po absolvovaní šiestich mesiacov pedagogickej činnosti (§ 35 ods. 10 tohto zákona) a na overenie kompetencií podľa § 35 ods. 6 tohto zákona až po absolvovaní troch rokov pedagogickej činnosti.

Spôsob prihlasovania:

Program kontinuálneho vzdelávania je určený pre uvedené kategórie a podkategórie pedagogických zamestnancov, ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady v súlade s vyhláškou MŠ SR č. 437/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Riaditeľ školy alebo školského zariadenia na písomnej prihláške potvrdzuje zaradenie pedagogického zamestnanca do kariérového stupňa, kariérovej pozície, kategórie alebo podkategórie. Ak pedagogický zamestnanec nie je v pracovnom pomere alebo riaditeľ školy nepotvrdí zaradenie pedagogického zamestnanca do kariérového stupňa, kariérovej pozície, kategórie alebo podkategórie, posúdi poskytovateľ oprávnenie na zaradenie pedagogického zamestnanca na základe príslušných dokumentov, ktoré pedagogický zamestnanec predloží poskytovateľovi.

Spôsob ukončovania vzdelávacieho programu:

Inovačné vzdelávanie sa ukončuje záverečnou prezentáciou a pohovorom pred trojčlennou skúšobnou komisiou. Predsedu a členov skúšobnej komisie vymenúva štatutárny orgán poskytovateľa, teda generálny riaditeľ Metodicko-pedagogického centra

Požiadavky na ukončenie vzdelávacieho programu:

1. Minimálne 80% účasť na prezenčnej forme vzdelávania.
2. Splnenie výstupov z dištančnej formy vzdelávania.
3. Záverečná prezentácia a pohovor pred trojčlennou skúšobnou komisiou. Každý účastník prezentuje jednu z tém: 1. Využitie jedného existujúceho učebného zdroja s interkultúrnym kontextom v edukačnom procese. 2. Dobré príklady z praxe pedagogického asistenta pracujúceho so žiakmi z MRK. Prezentácie budú v rozsahu 10 snímok v programe Power Point.

Pedagogickí asistenti, ktorí budú ukončovať vzdelávanie podľa § 35 ods. 6 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení zákona č. 390/2011 Z. z. overením profesijných kompetencií, musia splniť všetky požiadavky na ukončenie vzdelávacieho programu okrem bodu 1.

Personálne zabezpečenie:

Garant vzdelávacieho programu:

Mgr. Eva Suchožová, učiteľka pre kontinuálne vzdelávanie s druhou atestáciou. Garant spĺňa kvalifikačný predpoklad v zmysle § 43 ods. 3 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení zákona 390/2011 Z. z .

Lektori vzdelávacieho programu:

Učители pre kontinuálne vzdelávanie, vysokoškolskí učители, pedagogickí a odborní zamestnanci s minimálne 6-ročnou praxou v pozícii lektor v edukácii dospelých, pedagogickí a odborní zamestnanci s minimálne 4-ročnou praxou v edukácii žiakov z marginalizovaných rómskych komunit.

Finančné, materiálne, technické a informačné zabezpečenie:

Financovanie vzdelávacieho programu:

Vzdelávací program je financovaný z prostriedkov národného projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunit. Účastníkom vzdelávania bude poskytnuté ubytovanie a stravné v súlade s platnou legislatívou v oblasti cestovných náhrad. Vzdelávanie bude prebiehať v prenajatých priestoroch.

Materiálne zabezpečenie:

- školiaci materiál pre potreby vzdelávania – napr. zošit, pero,
- flipchartová tabuľa s príslušenstvom (tabuľa, flipchartový papier, fixy...),
- učebné zdroje (študijné texty).

Informačné zabezpečenie:

Bezplatne bude účastníkom poskytnutý dištančný podporný učebný text v elektronickej forme (pdf.)

Technické a informačné zabezpečenie:

- PC, resp. notebook,
- dataprojektor, USB pre lektora,
- interaktívna tabuľa.

Návrh počtu kreditov: 25 kreditov

Za absolvovanie 110 hodín vzdelávania získa absolvent **22** kreditov a za ukončenie vzdelávania záverečnou prezentáciou a pohovorom pred trojčlennou skúšobnou komisiou **3** kredity. **Spolu 25 kreditov.**